

DELEGATIONSBeslut

2020-08-27

M-2020-1018 § 2020-389
MSN

NACKA KOMMUN

Granitvägen 15
13181 Nacka

Beslut om att lämna klagomål på åtgärder i Velamsunds naturreservat utan åtgärd

Knarrnäs 1:1, Knarrnäs gård, Velamsunds naturreservat

Beslut

1. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att lämna klagomål med begäran om förbud mot djurhållning i Velamsunds naturreservat på fastigheten Knarrnäs 1:1 som återförvisats av Länsstyrelsen i ärende med beteckning 505-33010-2018 utan ytterligare åtgärd.
2. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att lämna klagomål på förbjudna markåtgärder samt anmälan om en olovligt uppsatt grind i Velamsunds naturreservat på fastigheten Knarrnäs 1:1 som återförvisats av Länsstyrelsen i ärende med beteckning 505-33035-2018 utan ytterligare åtgärd.
3. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att lämna klagomål med begäran om förbud mot rasthage för hästar i Velamsunds naturreservat på fastigheten Knarrnäs 1:1 som återförvisats av Länsstyrelsen i ärende med beteckning 505-33025-2018 utan ytterligare åtgärd.
4. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att lämna klagomål med begäran om förbud mot djurhållning i Velamsunds naturreservat på fastigheten Knarrnäs 1:1 som återförvisats av Länsstyrelsen i ärende med beteckning 505-33039-2018 utan ytterligare åtgärd.

Detta beslut kan överklagas, se sista sidan.

Laghänvisning

Beslutet grundas på 2 kap 2 och 3 § §, 26 kap 1, 3, och 9 §§ miljöbalken (SFS 1998:808) samt miljö- och stadsbyggnadsnämndens delegationsordning G 14.

Ärendet

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden är den nämnd som har ansvaret för tillsyn enligt miljöbalken i Nacka kommun och därmed tillsynsmyndighet för de kommunala naturreservaten. Miljöenheten har som utförare av den praktiska tillsynen tagit emot upprepade klagomål på att djurhållningen och skötseln av den delen av naturreservatet Velamsund som ligger vid Knarrnäs gård inte följer skötsel föreskrifterna för reservatet samt

att åtgärder som strider mot reservatsföreskrifterna utförts utan att erforderlig dispens sökts och beviljats.

Miljöenheten har utrett klagomålen, men utredningarna har tagit så lång tid att förutsättningarna på platsen har hunnit ändras. På grund av den långa handläggningstiden har det under utredningens gång kommit in nya klagomål på i princip samma saker som i tidigare klagomål. Miljöenheten har varit ute på plats flertalet gånger och dokumenterat besöken i varje ärende. Det har funnits fog för vissa av klagomålen medan andra har bedömts vara obefogade. De sistnämnda har hanterats genom kontakter med reservatsförvaltare och i vissa fall arrendator. Dock har dessa ärenden inte avslutats med formella beslut trots att det har gjorts åtgärder för att rätta till felaktigheter och minska störningarna från djurhållningen. På grund av det stora antalet klagomål som i stort sett berör samma saker har handläggningen komplicerats och det har ibland varit svårt att hålla isär de olika delarna i klagomålen och ibland även att förstå om klagomålet är en utveckling av tidigare inlämnat klagomål som upprepas på grund av den långa handläggningstiden eller om klagomålet gäller en nyligen uppkommen olägenhet.

I beslutet om föreskrifter för Velamsunds naturreservat står att föreskrifterna inte ska utgöra hinder mot att de åtgärder som anges i skötselplanen utförs eller för de mindre arbetsföretag som krävs för den normala skötseln av områdets byggnad och anläggningar. Området inom Velamsunds naturreservat kring Knarrnäs gård där klagomålen har uppkommit har inte några specifika sköselföreskrifter utan rymms inom den generella beskrivningen av övergripande mål med naturreservatet och de generella riktlinjerna för olika naturtyper. I beskrivningen av hävdad mark står att skogen på många platser bär spår efter tidigare markanvändning såsom bete. Om det finns intresse för att återuppta ett skogsbete på några ställen bör det inte läggas hinder för det. Det övergripande målet är att vårda marken så att dess natur- och kulturvärden samt värden för friluftslivet bevaras. I de generella riktlinjerna för skötseln står att öppen mark ska även i fortsättningen hållas öppen med slätter eller bete.

Länsstyrelsen har upphävt kommunens beslut om att avsluta fyra av klagomålsärenden utan ytterligare åtgärd med kommunens delegationsbeslut i ärende M2013-810 § 389 den 2018-06-29, M2014-247 § 385 den 2018-06-28, M2013-1381 § 387 den 2018-06-28 samt M2016-1334 § 393 den 2018-06-29 i beslut med Länsstyrelsens beteckning 505-33025, 505-33010-2018, 505-33035-2018 samt 505-33039-2018.

Efter återförvisningen har miljöenheten gjort ett tillsynsbesök vid Knarrnäs gård den 2 juni 2020. Vid tillsynsbesöket konstaterades att det fanns en ny arrendator för betesmarkerna. För betet användes får och hästar.

1. Klagomålsärende med begäran om förbud mot djurhållning

Länsstyrelsens återförvisning av beslutet att avsluta klagomålet med begäran om förbud mot djurhållning har i beslut med beteckning 505-33010-2018 motiverats med att det saknas en redogörelse för de bestämmelser som beslutet grundas på och de omständigheter som varit avgörande för utgången vilket ska finnas enligt 32 § förvaltningslagen. Det framgår inte av beslutet vilka tillsynsåtgärder som vidtagits och hur de har påverkat nämndens bedömning.

Nämnden har inte heller motiverat varför man anser att djurhållningen inte strider mot reservatsföreskrifterna och kommenterar inte de skador som klagande anser att djurhållningen medför.

Klagomålet som inkom år 2013, tidigare ärendenummer i Ecos1 M2013-810 samt Ecos2 M-2019-2365, gäller att en åkerholme där det växer ekar har stängslats och blivit en hage där hästar betar. Betesskador på träden har observerats. Därför begärdes att nämnden skulle besluta om ett omedelbart förbud mot bete enligt punkt 2 i reservatets C-föreskrifter. Från ett tillsynsbesök år 2014 finns det fotografier som dokumenterat att det finns betesskador på träden. Fortsatt finns det dokumenterat i ärendet att det har förts en dialog med både reservatsförvaltare och arrendator om att betesskadorna ska åtgärdas. En ny stängsling gjordes av reservatsförvaltaren. Den nya stängslingen innebar att området med åkerholmen där de betesskadade träden står inte längre ingår i någon beteshage.

Då ärendet avskrevs från fortsatt handläggning hade området inte en pågående verksamhet med betesdjur då dåvarande arrendatorn frånträtt sitt arrende. Bedömningen vid beslutet om att avsluta klagomålsärendet utan ytterligare åtgärder var att det på grund av omstängslingen inte fanns risk för att det skulle uppkomma nya betesskador inom det område som anmälan avsåg och att det inte heller skulle uppstå nya betesskador i andra delar av betesområdet eller andra olägenheter från djurhållning då det inte fanns någon pågående djurhållning inom Knarrnäs gårds arrendeområde.

Vid tillsynsbesöket som genomfördes den 2 juni 2020 konstaterades att det fanns en nyttillträdd arrendator som håller betesdjur inom området men att den åkerholme där det påträffades betesskador år 2014 inte längre betades. Stängslingen av beteshagen för hästar var avgränsad så att hästarna inte betade inom skogsområde. En större ek i en hage närmast gården där får betar uppvisade tecken på betesskador vid det tillfället, men dessa hade omgående åtgärdats genom att stammen klätts in med betesskydd. Betesskyddet verkar ha fått avsedd effekt och trädet verkar inte ha tagit någon nämnvärd skada. Vidare konstaterades att det fanns stängslade områden med stängselgenombrott och att det genomförts röjningar inom de stängslade områdena.

2. Klagomålsärende med begäran om återställande av gårdsområdet samt stora och lilla ladan

Länsstyrelsens återförvisning av del av beslutet om att avsluta klagomålet med begäran om återställande av gårdsområdet har i beslut med beteckning 505-33035-2018 motiverats med att det saknas uppgifter i beslutet om nämnden har tagit ställning till den delen av klagomålet som gäller återställande av gårdsområdet och olovligt uppsatt grind.

Vid beslutet om att avsluta klagomålsärendet utan ytterligare handläggning bedömdes att i och med att det hade sökts dispens för fasadändringarna så saknades skäl för att fortsätta handläggningen av klagomålsärendet. Det uttalades aldrig i beslutet att gårdsplanen bedömdes rymmas inom begreppet i reservatsbeslutet om normal skötsel av områdets byggnader och anläggningar vilka är undantagna föreskrifterna för naturvårdsområdet. I klagomålet från år 2014 nämndes inte någon grind varför nämnden inte har tagit ställning till detta i beslutet.

Sedan klagomålet inkom till nämnden år 2014, tidigare ärendenummer i Ecos1 M2014-247 och i Ecos2 M2019-2374, har det gjorts flera inspektioner ute i fält. Det finns även dokumenterat att de olika handläggarna på miljöenheten har fört diskussioner med framför allt reservatsförvaltaren som i sin tur haft kontakt med dåvarande arrendatorn. Det har konstaterats att gårdsplanen har gjorts iordning för att det ska gå att använda motorfordon samt kunna parkeras bilar på gårdsplanen utan att körskador ska uppstå. Någon olovlig grind har inte påträffats. De grindar som har satts upp inom reservatet är för att förhindra obehörig biltrafik på Bo-leden samt för de stängselgenombrott som finns genom de stängslade områdena där betesdjuren går, vilket ingår i den normala skötseln av reservatet.

Vid miljöenhetens tillsynsbesök den 2 juni 2020 konstaterades att gårdsplanen framför byggnaderna inte är en iordningsställd parkeringsplats utan har formen av en gårdsplan på en mindre jordbruksfastighet där det förvisso går att parkera motorfordon men att det inte är huvudsyftet på samma sätt som en iordninggjord parkering. De grindar som påträffades är liksom tidigare de stängselgenombrott som ska säkerställa allmänhetens tillgång till de betade områdena samt den bom som ska förhindra obehörig trafik in i reservatet via de enskilda grusvägar som finns och används för transporter i samband med skötsel samt för cyklande besökare.

3. Klagomålsärende med begäran om förbud mot rasthage för hästar

Länsstyrelsens återförvisning av beslutet att avsluta klagomålet med begäran om förbud mot rasthage för hästar har i beslut med beteckning 505-33025-2018 motiverats med att det saknas en redogörelse för de bestämmelser som beslutet grundas på och de omständigheter som varit avgörande för utgången vilket ska finnas enligt 32 § förvaltningslagen. Det framgår inte vilka tillsynsåtgärder som nämnden har utfört och motiveringen är för allmänt hållen utan en uttrycklig bedömning av förhållandena beträffande den aktuella hagen.

Klagomålet inkom till nämnden år 2013 och har tidigare ärendenummer i Ecos1 M2013-2018 och i Ecos2 M-2019-2366. Utredningen visar att det har genomförts inspektioner med anledning av klagomålet men att inget beslut fattades förrän år 2018. Under tiden handläggningen pågått har det tagits kontakt med naturreservatsförvaltaren, det har genomförts inspektioner och förändringar har gjorts vad gäller vilka områden som är stängslade beteshagar, antalet betesdjur samt åtgärder för att betesskadorna ska upphöra. Vid beslutstillfället fanns det ingen arrendator på gården och inte heller några hästar som betade. Det bedömdes därför inte finnas skäl för att fortsätta handläggningen av ärendet.

Vid tillsynsbesöket den 2 juni 2020 konstaterades att det fanns betande hästar i en av de stängslade beteshagarna. Stängslingen innebar att närliggande åkerholme inte ingick. Antalet hästar var vid inspektionstillfället endast ett fåtal och gräsvålen i hagen var inte på något sätt söndertrampad. Arrendatorn var mycket medveten om att antalet hästar inte fick bli så stort att marken i hagen belastas så att trampskador uppstår, eller att hagen utökas till att omfatta åkerholmen så att det uppstår betesskador på träden. Vid tecken på betesskador på träd finns det enligt arrendatorn beredskap på att vidta åtgärder som innebär att trädens vitalitet säkerställs. Nämnden bedömer därför att den betning som nu förekommer inte

strider mot C-föreskrifterna punkten 2, varför klaogåmålet kan lämnas utan ytterligare åtgärd.

4. Klagomålsärende med begäran om förbud mot djurhållning

Länsstyrelsens återförvisning av del av beslutet om att avsluta klagomålet med begäran om förbud mot djurhållning har i beslutet med beteckning 505-33039-2018 motiverats med att det saknas uppgifter om nämnden har tagit ställning till den del av klagomålet som rör störningar bestående av bland annat lukt och ljus.

Klagomålet som inkom år 2016, med ärendenummer M2016-1334 i Ecos1 och M-2020-998 i Ecos2, är en sammanställning av tidigare klagomål som klaganden uppger inte har utretts ordentligt av nämnden och där det inte heller har fattat beslut. Klagomålet har delats upp i två delar under rubrikerna ”Störningar mot oss” och ”Skadegörelse på miljön”. År 2016, innan ärendet avslutades år 2018, har handläggaren gjort en utredning som utmynnade i att djurhållningen inte bedömdes vara av en sådan omfattning att den omfattas av anmälningsplikt eller krävde tillstånd. Bedömningen var därför att ärendet skulle avslutas vilket gjordes år 2018. Vid tidpunkten för avslutsbeslutet fanns heller ingen pågående djurhållning eller verksamhet kvar på gården.

Klaganden bor i en lantlig miljö och Velamsunds naturreservat angränsar mot klagandens fastighet. Knarrnäs gård, som ligger granne med klagandens fastighet, har efter att reservatet bildades börjat användas för skötseln av reservatet genom att ge utrymme för en arrendator att hålla betesdjur. Djuren hålls i en lagård på gården. Kommunen har även medgivit att en daglig verksamhet bedrivs på platsen. Den dagliga verksamheten har hjälpt till med sysslorna på gården inklusive viss övervakning av djuren.

Under rubriken ”*störningar mot oss*” finns underrubrikerna ”*skyddsåtgärder*”, ”*kommunens beslut 22 april 2015, M13-1638, ang skyddsåtgärder*”, ”*Ljudstörningar*”, ”*vägbygget*”, ”*nedstänkt staket*” och ”*luk*”. Under *skyddsåtgärder* tar klagande sammanfattningsvis upp att kommunen har lovat i domstolen att ladan skulle fungera som en avskärmning där ingen verksamhet skulle pågå och att dörrarna på den väggen skulle skruvas igen. Det löftet har inte hållits utan det har i perioder förekommit djur i hagen som vetter mot klagandes fastighet. Under rubriken *kommunens beslut 22 april 2015, M13-1638, ang skyddsåtgärder* skrivs om ett i klagandens tycke märkligt beslut. Beslutet har vunnit laga kraft och kommer därmed inte att bemötas ytterligare. Under rubriken *ljudstörningar* gäller klagomålet råmandet från 15 kor. Under rubriken *vägbygget* gäller klagomålet att det har byggts en 3 meter bred väg. Vägen har fått dispens i miljö- och stadsbyggnadsnämndens beslut från den 25 januari 2017 § 13. Beslutet har vunnit laga kraft och kommer inte bemötas ytterligare. Under rubriken *nedstänkt staket* gäller klagomålet att det stänker upp smuts på klagandes staket vilket inte är en olägenhet enligt miljöbalken och därför inte ingår i utredningen. Under rubriken *luk* gäller klagomålet lukt från djurhållningen samt att det har tillkommit en ny lukt som är mycket påtaglig, särartad och besvärande.

Efter att Länsstyrelsen återförvisade ärendet för fortsatt handläggning vad gäller de olägenheter som klagande framfört under rubriken ”Störningar mot oss”, som Länsstyrelsen inte anser att nämnden har utrett och gjort en bedömning av, har

miljöenheten gjort ett tillsynsbesök den 2 juni 2020. Vid besöket konstaterades att det idag finns en pågående verksamhet med får och hästar som betar i hagarna. Ingen djurhållning förekom på den sidan av ladugården som vetter mot klagande. Det fanns vid tillsynsbesöket gödsel på gödselplattan. Då besöket genomfördes dagtid kunde ingen belysning eller belysningens effekt på omgivningen bedömas. Mängden gödsel på gödselplattan bedömdes inte vara av sådan omfattning att den föranledde några åtgärdskrav. Däremot var gödselplattan konstruerad på ett sådant sätt att det finns risk för att regnvatten från takkonstruktionen hamnar i gödseln med läckage som följd. Miljöenheten har kontaktat reservatsförvaltaren som i sin tur har kontaktat kommunens fastighetsförvaltare om att utöka taket för att förhindra att regnvatten rinner in till gödseln så att gödselplattan svämmar över. Belysningen används enligt arrendatorn sparsamt och endast när det är nödvändigt. Djuren fanns vid tillsynsbesöket ute hagarna.

Skäl till beslut

Omfattningen på djurhållningen bedöms vara långt under de 100 djurenheter som innebär att en verksamhet är en anmälningspliktig C-verksamhet med verksamhetskod 1.20 enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

I reservatsföreskrifterna samt i skötselplanen bedöms inte finnas något som hindrar en djurverksamhet vid Knarrnäs gård, även om det inte tydligt framgår att gården enligt sköselföreskrifterna ska användas för djurhållning.

Skäl till beslut redovisas för respektive beslutspunkt nedan:

1. Skötselplanen för Velamsunds naturreservat har inte reviderats sedan den antogs och området vid Knarrnäs gård ingår i de generella sköselföreskrifterna. Enligt sköselföreskrifterna ska det vara möjligt att återuppta skogsbete där det finns spår av att det har förekommit bete. Med den skrivningen så bedömer miljö- och stadsbyggnadsnämnden att klagomålet med begäran om förbud mot betesdjur i reservatet saknar stöd. Bedömningen är att åtgärderna som genomförts ryms inom sköselföreskrifterna varför någon dispens från föreskrifterna inte ska sökas. Bedömningen är att bete inte heller strider mot de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap 2 – 4 §§ i miljöbalken. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedömer att det inte har framkommit några ytterligare uppgifter efter att på nytt ha gått igenom klagomålet med ärendenummer M2013-810 i Ecos1 samt M-2019-2365 i Ecos2 efter återförvisandet eller vid det nya tillsynsbesöket den 2 juni 2020 som ändrar den bedömningen. Klagomålet får därmed anses vara obefogat. Det är därmed befogat att besluta att lämna klagomål med begäran om förbud mot djurhållning i Velamsunds naturreservat på fastigheten Knarrnäs 1:1 som återförvisats av Länsstyrelsen i ärende med beteckning 505-33010-2018 utan ytterligare åtgärd.
2. Bedömningen är att de åtgärder som gjorts inom gårdsområdet är att betrakta som löpande skötsel och underhåll vilket föreskrifterna inte ska utgöra ett hinder för att genomföra. De grindar och stängsel som satts upp bedöms även de ingå i den löpande skötseln av reservatet varför det inte ska sökas dispens för åtgärderna. Klagomålet får

därmed anses vara obefogat. Det är därmed befogat att besluta att lämna klagomål på förbjudna markåtgärder samt anmälan om en olovligt uppsatt grind i Velamsunds naturreservat på fastigheten Knarrnäs 1:1 som återförvisats av Länsstyrelsen i ärende med beteckning 505-33035-2018 utan ytterligare åtgärd.

3. Hästar är betesdjur och i föreskrifterna för reservatet står att öppna marker ska hållas fortsatt öppna med slätter eller bete. Betesskadorna som uppstod när hästarna betade i en åkerholme med ekar har åtgärdats på så sätt att åkerholmen inte längre ingår i beteshagen. Hästhagen är nu inom område som varit öppet sedan tidigare och ska hållas fortsatt öppet genom slätter eller bete. Det saknas därmed skäl för att ställa ytterligare krav på reservatsförvaltaren eller arrendatorn. Klagomålet bedöms vara obefogat och det är skäligt att besluta att lämna klagomål med begäran om förbud mot rasthage för hästar i Velamsunds naturreservat på fastigheten Knarrnäs 1:1 som återförvisats av Länsstyrelsen i ärende med beteckning 505-33025-2018 utan ytterligare åtgärd.
4. Djurhållningen på Knarrnäs har varit föremål för prövning ett flertal gånger sedan starten. Det har fattats beslut som har vunnit laga kraft där det framgår att djurhållningen i sig inte är förbjudet enligt reservatsföreskrifterna eller en sådan olägenhet enligt miljöbalken att den kan förbjudas. För de olägenheter som klagomålet tar upp som gäller lukt och ljud gör nämnden efter tillsynsbesöket bedömningen att det inte luktade mer än normalt från en djurverksamhet i den storleken, att det vid tillsynsbesöket inte bedömdes kunna uppstå ljudstörningar från djuren som kan anses utgöra en olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken samt att de ljusstörningar som klagande upplevt med hänsyn till armaturerna som fanns uppsatta inte bedömdes vara av sådan omfattning att det föreligger en risk för olägenhet enligt 9 kap 3 § miljöbalken. Både reservatsförvaltaren och arrendatorn har visat att de gjort åtgärder för att minska risken för att en olägenhet ska uppstå i en sådan utsträckning att det inte är ekonomiskt rimligt att begära ytterligare åtgärder förutom att rätta till gödselpattan. Klagomålet får därmed anses vara obefogat. Det är därmed befogat att besluta att lämna klagomål med begäran om förbud mot djurhållning i Velamsunds naturreservat på fastigheten Knarrnäs 1:1 som återförvisats av Länsstyrelsen i ärende med beteckning 505-33039-2018 utan ytterligare åtgärd.

Karina Hälleberg
Miljö- och hälsoskyddsinspektör
Miljöenheten
08-718 93 82
karina.halleberg@nacka.se

Sändlista:

Länsstyrelsen i Stockholm, stockholm@lansstyrelsen.se

Jan Klippmark och Kerstin Foghagen, Knarrnäs vägen 9, 14332 Gustavsberg

Bilaga:

Länsstyrelsens beslut med beteckningen 505-33025, 505-33010-2018, 505-33035-2018 samt 505-33039-2018

Om du vill överklaga detta beslut

Om du vill överklaga detta beslut ska du skicka ditt överklagande till miljöenheten **senast tre veckor** från den dag du tog emot beslutet. Har ditt överklagande kommit in i rätt tid skickas handlingarna vidare till länsstyrelsen som bedömer ärendet. Miljöenheten kan också ändra beslutet om det visar sig innehålla felaktigheter.

Ange i överklagandet vilket beslut du överklagar, varför du anser att beslutet är felaktigt samt vilken ändring du önskar. Ange namn, personnummer, postadress, telefonnummer och ärendenummer M-2020-1018 i överklagandet. Underteckna med din namnteckning.

Om något är oklart vänd dig till miljöenheten:

Telefon: 08-718 80 00

Postadress: Nacka kommun, miljöenheten, 131 81 Nacka

Mejladress: miljoenheten@nacka.se